

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

HAJLÉKTALANÜGYÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/30/4 (2015)

EMLÉKEZTETŐ
2015. SZEPTEMBER 15 14:00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 2-4, IV. em. 439/A

Időpont: 2015. szeptember 15. 14:00

Tárgy: Hajléktalanügyért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

1. napirendi pont: Magyarország egyetemes időszakos emberi jogi felülvizsgálata (UPR)

Nyitrai Imre, szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket, majd ismertette a napirendi pontokat. Jelezte, hogy egy rövid tájékoztató került összeállításra a hajléktalanügy kapcsán az első napirendi ponthoz kapcsolódóan, amelyet a jelenlévők kézhez is kaptak az ülésen. Sajnálataát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy az ülésen kevés civil szervezet tudta képviseltetni magát. Felkérte **Hernyes Zoltánt**, hogy ismertesse a UPR felülvizsgálat részleteit.

Hernyes Zoltán a Külgazdasági és Külügyminisztérium, Nemzetközi Szervezetek Főosztálya képviseletében elmondta, hogy a UPR felülvizsgálat célja, hogy az ENSZ tagállamok rendszeres időközönként beszámoljanak a nemzetközi szerződésekből fakadó kötelezettségek végrehajtásáról. Magyarország 14 ENSZ emberi jogi egyezménynek a részese a 17-ből. A 2011-es UPR jelentés előkészítését a Külügyminisztérium koordinálta, amelynek keretében 8 civil kerekasztal szervezésére került sor, jelenleg pedig az Emberi Jogi Kerekasztal tematikus munkacsoportjai keretében történik ez az egyeztetés. A UPR felülvizsgálat keretében három jelentést vizsgál az ENSZ. Az egyik a Magyar Kormány jelentése, amelyben beszámol arról, hogy Magyarország hogyan teljesíti a vállalásait. Az ENSZ is készít egy jelentést, amelyben szerepelnek a különféle szakosított szervek és riportőrök észrevételei. Ezen kívül vagy egy ún. stakeholder jelentés, amelyet a nemzeti emberi jogi intézmények (Magyarország esetében az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala), illetve a civil társadalom képviselői állítanak össze. Fontos, hogy a kormány jelentésének elkészítésekor figyelembe vegye a civil szféra észrevételeit, ezért kerül sor az Emberi Jogi Munkacsoport keretében az összes tematikus munkacsoport UPR felülvizsgálattal kapcsolatos ülésére. Jelezte **Hernyes Zoltán**, hogy az első UPR felülvizsgálat során Magyarország nem kapott hajléktalanüggyel kapcsolatos ajánlásokat, azonban később két ízben érkeztek megkeresések. 2011-ben és 2013-ban az Alaptörvény és a szabálysértési törvény módosításaiból fakadóan kapott megkereséseket Magyarország a lakhatósághoz való jog különleges jelentéstevőjétől, valamint a

mélyszegénységért és emberi jogokért felelős jelentéstevőtől, amelyekre a kormány válasza elérhető az Emberi Jogi Főbiztos Hivatalának honlapján. Ebből adódóan várhatóan az ENSZ jelentésében szerepelni fog a hajléktalanügyi kérdéskör. Magyarország legutóbbi válasza a felmerülő kérdésekre 2013 áprilisára datálható, így több ponton frissítésre szorul majd.

Réthy Pál a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Stratégiai és Koordinációs Főosztályának képviselőjében jelezte, hogy az ülésre készített háttéranyagban szereplő hazai és uniós forrásokat, projekteket szeretné kiegészíteni két, a hajléktalanok foglalkoztatását segítő programmal. A Ferencvárosi Szociális Foglalkoztató és Ellátó Non Profit Kft. (a továbbiakban: FESZOFÉ) keretében működnek a programok, de ez kiegészítésre került egy országos szintű programmal, amely 2016. február 29-ig tart. Ez a fővárost, 13 megyét és 23 közfoglalkoztatót érint, és 600 fő vesz benne részt. Közel 1,1 milliárd forint közfoglalkoztatási forrás áll rendelkezésre a programhoz. Ennek keretében értékteremtő tevékenység folyik hajléktalan személyek bevonásával. 2015. szeptember 1-jén indult a Baptista Szeretetszolgálat részvételével, 274 fővel egy országos közfoglalkoztatási program. Ez a projekt 2016. február 29-ig tart, amelyet mintegy 190,8 millió forinttal támogatott a Belügyminisztérium. Jelezte **Réthy Pál**, hogy átküldi az erre vonatkozó összefoglalót, amelyet kért, hogy feltüntetésre kerüljön az anyag hazai finanszírozások részénél.

Nyitrai Imre megköszönte a hozzászólásokat, s elmondta, hogy folyik egy hajléktalanügyi stratégia kidolgozása, amely a teljes hajléktalanügyi szakma, kormányzati, civil és egyházi szervezetek bevonásával történik a Hajléktalanokért Közalapítvány keretei között. A stratégia várhatóan 2016 májusára készül el, és a későbbiek során kormánystratégiává is alakítható szakmai javaslatokat, lépéseket tartalmaz.

Dr. Varga Csaba az Oxyológia – Sürgősségi orvostan, Toxikológia, Honvéd és Katasztrófa orvostan Tagozat elnöke jelezte, hogy tapasztalataik alapján több hajléktalan ember él Magyarországon, mint ami a statisztikákból látszik. Kiemelte, hogy a hajléktalan személyek körében gyakoribb az egészségügyi ellátás igénybevétele, ugyanakkor ennek ellenére is többnek látják a hajléktalan személyek számát. Ezen kívül jelezte **Dr. Varga Csaba**, hogy a Budapesten és vidéken is területi ellátási kötelezettség nélküli rendelkezésre álló egészségügyi szolgálatok támogatására célszerű kitérni a készülő stratégiában, mivel létszámhiány jellemzi ezt a területet, így a folyamatos ellátás nem biztosítható megfelelően

Nyitrai Imre a statisztika kapcsán elmondta, hogy arra vonatkozóan nem lehet pontos adatokat adni, hogy hány hajléktalan személy van Magyarországon, az éves február 3-ai felmérésre lehet ebben a tekintetben támaszkodni, amelynek komoly módszertana alakult ki. Ezen kívül a szociális és egészségügyi ellátórendszerek nyilvántartásaiban szereplők száma áll rendelkezésre. Az egészségügyi ellátással kapcsolatosan felkérte **Ghyczy Gellértet**, hogy ismertesse a stratégia tervezetében szereplő részleteket.

Ghyczy Gellért a Baptista Szeretetszolgálat képviselőjében elmondta, hogy a hajléktalanellátó rendszerben leginkább a 24 órás egészségügyi centrumok alakultak ki, amikhez kapcsolódnak lábadozó helyek, valamint rendelkezésre állnak a mozgó orvosi rendelők, ezen kívül vidéken, néhány helyen az intézményekhez kötődő hajléktalan házi orvosok is vannak. Ez a kiépült rendszer egyenesen ellátást biztosít, a 24 órás egészségügyi centrumokban hétvégén is elérhető orvosi ellátás. Megkérdezte **Dr. Varga Csabát**, hogy melyik egészségügyi ellátás kapcsán jelezte a problémát.

Dr. Varga Csaba válaszában elmondta, hogy a 24 órás egészségügyi ellátás helyhez kötött, nem fedi le az egész országot, a hajléktalanellátó intézményekhez kötött ellátás szintén helyi szinten, munkaidőben működik csak. Minden egyéb esetben a kórházak diagnosztikai egységeit veszik igénybe a hajléktalan személyek, így esetükben az első ellátó nem a háziorvosi szolgálat, hanem a mentőszolgálat. A lábadozás is a kórházban történik a hajléktalanok esetében, nem pedig otthon, mint más esetekben. Jelezte, hogy a hajléktalanok egészségügyi ellátása komplex módon kell, hogy történjen, mert esetükben addiktológiai és pszichológiai segítségnyújtásra is szükség lehet.

Nyitrai Imre jelezte, hogy egy kis elkanyarodásra került sor az eredeti napirendi ponttól. Javasolta, hogy **Dr. Varga Csaba** adja meg az elérhetőségeit, mert a továbbiakban meghívnák a hajléktalanügyi szakmai megbeszélésre. A forráshiány tekintetében jelezte, hogy az egészségügyi terület finanszírozásába tartozik az említett kérdéskör, ugyanakkor minden területen jellemző, hogy ugyanabból a keretből szükséges gazdálkodni, mint az előző években. Ezen kívül a Hajléktalanokért Közalapítvány keretében van előirányozva pályázati keret.

Dr. Kiss Bernadett az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében elmondta, hogy az előbbieken is elhangzott két témát jelezték aggályosnak korábban jelentés formájában. A lábadozók működtetésének jogszabályi háttere, esetenként ezek finanszírozása nem egyértelmű. Fontos lenne, hogy a krízisidőszak előtt kerüljön rendezésre, hogy a lábadozók szociális vagy egészségügyi intézmények minősülnek-e. A Hivatal ugyanezt szeretné kérni hajléktalanok addiktológiai, pszichiátriai szociális alapszolgáltatás területén, mivel tapasztalataik alapján a TEVADMIN rendszerben ez az ellátási forma úgy van finanszírozva, hogy nem minden hajléktalan személy számára igénybe vehető.

Dr. Gregor Katalin az Egyenlő Bánásmód Hatóság képviselőjében jelezte, hogy a hajléktalanság az egyenlő bánásmódról szóló 2003. évi CXXV. törvény alapján egyéb helyzet alapján történő védett tulajdonságnak minősül. Az elmúlt időszakban olyan panaszokkal fordultak a Hatósághoz, amelyek jogszabályi hátterét nem lehetett egyértelműen feltárni. Például olyan személyek, akiknek hajléktalanszálló szerepel a lakcímkártyáján, nem adhatnak vért. Másik problémakörként említette a hajléktalan személyek igazoltatását, különösen ételosztáskor, ami az emberi méltóságot sértő magatartásnak minősülhet.

Hernyes Zoltán röviden ismertette a UPR jelentés előkészítésének menetét. A Külgazdasági és Külügyminisztérium bekérte az érintett tárcáktól a részanyagokat, amelyekből az előzetes tervek alapján október végére összeáll a kormányjelentés tervezete, amelynek további véleményezésére is lesz lehetőség. A végeges jelentés december elején fog szerepelni a kormány napirendjén. A benyújtási határidő 2016. január vége a kormányjelentés tekintetében. A civil szervezetek is tehetnek közvetlenül észrevételeket az ENSZ-nek.

Szegedi Erika az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom Megyei Szervezetének képviselőjében kiemelte a fogyatékossgal élők kiszolgáltatott helyzetét. A szervezet is részt vesz a közfoglalkoztatási programban, azonban a hajléktalan ellátás terén nagy hátrányok érik a fogyatékossgal élőket. Éppen ezért fontosnak tartanak, hogy miután kikerülnek a közoktatásból a fogyatékossgal élők, valamilyen módon regisztrálva legyenek. Amíg ez nem történik meg, elvegyülnek a többségi társadalomban, így nagyon nehéz a részükre a segítségnyújtás.

Nyitrai Imre jelezte, hogy a kiváltási program kapcsán a család- és gyermekjóléti szolgáltatást, illetve központot üzemeltető fenntartóknál egy új feladatkört épít be a Helyettes Államtitkárság, az ún. eszményes feladatkört. A kitagolásban résztvevők esetében így a folyamatos kapcsolattartásra vonatkozó feladat megvalósul a jövőben. Másfajta regisztráció nem készül, de kérte Szegedi Erikát, hogy írásban is fejtse ki felvetését.

2. napirendi pont: Egyebek

A második napirendi ponthoz a résztvevők nem tettek észrevételeket, így **Nyitrai Imre** további hozzászólás hiányában lezárta az ülést és jelezte, hogy a civil szervezetek számára még néhány nap rendelkezésre áll az észrevételeik eljuttatására az ENSZ-hez.

Hangfelvétel alapján készítette: Szabó-Princz Viktória, szakreferens

Látta: dr. Bielik Réka, titkárságvezető

Jóváhagyta: Nyitrai Imre, szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár